

TEMPLAR

JAN GIJU

Preveo
Nikola Perišić

■ Laguna ■

Naslov originala

Jan Guillou
TEMPELRIDDAREN

Copyright © Jan Guillou 1999

Translation copyright © 2010 za srpsko izdanje, LAGUNA

U IME BOGA, MILOSTIVOG, SAMILOSNOG!

„Hvaljen neka je Onaj koji je u jednom času noći preveo Svoga roba iz Hrama časnog u Hram daleki, čiju smo okolinu blagoslovili kako bismo mu neka znamenja Naša pokazali. – On, uistinu, sve čuje, sve vidi.“

Kuran časni, sura 17, ajet 1

SVETA ZEMLJA (mapa)	Tiberias – Tiberija
Städer – gradovi	Nazareth – Nazaret
Tempelherreordens borgar	Caesarea – Cezareja
– zamkovi templarskog reda	La Feve – La Fev
Övriga borgar – ostali zam-	Beisan – Bejsan
kovi	Nablus – Nablos
	Jaffa – Jafa
	Ramle – Ramla
Antiokia – Antiohija	Castel Arnald – Kastel
Aleppo – Alep	Arnald
Lattakieh – Latakija	Amman – Aman
Jabala – Džabla	Ibelin – Ibelin
La Colee – La Kole	Toron des Chevaliers –
Hama – Hama	Toron de Ševalije
Tortosa – Tortosa	Beit Nuba – Bejt Nuba
Chastel Blanc – Šastel Blan	Jerusalem – Jerusalem
Krak des Chevaliers – Krak	Ashkelon – Askalon
de Ševalije	Betlehem – Vitlejem
Homs – Homs	Gaza – Gaza
Tripoli – Tripoli	Hebron – Hebron
Jebail – Džebel	Kerak – Kerak
Baalbek – Balbek	Al Arish – Al Ariš
Beirut – Bejrut	Montreal – Montreal
Sidon – Sidon	
Damaskus – Damask	Orontes – Oront
Beaufort – Bofor	Litanifloden – Litani
Tyre – Tir	Jordanfloden – Jordan
Banyas – Banija	Döda havet – Mrtvo more
Acre – Akra	
Safed – Safed	MEDELHAVET – Sredo-
Chastellet – Šastele	zemno more
Haifa – Haifa	

MAPA NAKNADNO????!!!

Te noći Muhamedu je došao arhanđel Božji Gavrilo, uzeo ga za ruku i poveo do svetog hrama Ćabe. Tamo ih je čekao krilati al Burak da bi ih poveo dalje, kuda Bog hoće.

A al Burak, koji je u jednom koraku mogao da pređe s jednog na drugi kraj sveta, raširio je svoja bela krila, uzdigao se ka zvezdanim nebesima i poneo Muhameda, mir neka je s njim, i njegovog pratioca do svetog grada Jerusalima i mesta gde je nekada stajao hram Solomonov. Na tom mestu, kraj zapadnog zida, nalazio se Hram daleki.

A arhanđel Gavrilo je poveo za ruku Glasnika Božjeg ka onima koji su mu prethodili, ka Mojsiju, Isusu, Jahiji, koga nevernici zovu Jovan Krstitelj, i Avramu, koji je bio visok čovek kovrdžave crne kose i po izgledu nalik Proroku, mir neka je s njim, dok je Isus bio niži čovek, smeđe kose i pegav.

Proroci i arhanđel Gavrilo sada su ponudili Glasnika Božjeg pićem, i on je između mleka i vina izabrao mleko. Tada je arhanđel Gavrilo rekao da je izbor dobar i da od sada svi pravoverni treba da ga slede.

Zatim je arhanđel Gavrilo poveo Glasnika Božjeg do stene na kojoj je Avram nekada bio spreman da žrtvuje sina, a kraj te

stene nalazile su se lestvice koje su vodile kroz sedam nebesa sve do Boga. I tako se Muhamed, mir neka je s njim, popeo preko sedam nebesa do Božjeg prestola, a usput je video kako je anđeo Malik otključao pakao gde su grešnike s usnama rascepljenim kao u kamile i u beskrajnim mukama primoravali da jedu užareni ugalj koji je plamteo i dok je izlazio iz njih pozadi.

Ali, dok se uznosio na Božja nebesa, Njegov poslanik je opazio i raj sa cvetnim vrtovima, kroz koji protiče sveža voda ili vino koje ne zavodi čula.

Kada se Muhamed nakon uznesenja na nebo vratio u Meku, dobio je od Boga zadatak da među ljudima širi Reč, i tako je počelo zapisivanje Kurana.

Čovečji vek kasnije, nova vera i njeni ratnici protutnjali su poput olujnog vetra iz pustinja Arabije, i stvorena je nova imperija.

Omajadski kalif, Prorokov naslednik Abdul Malik ibn Marvan, dao je da se, između leta gospodnjeg 685. i 691, pre svega ostalog izgradi džamija na mestu Hrama dalekog, što je upravo značenje reči Al Aksa, kao i džamija iznad stene na kojoj je Avram nameravao da žrtvuje sina, a Muhamed se uzneo na nebo, Kubat al Sakra, Kupola na steni.

Leta gospodnjeg 1099, treći po redu sveti grad pravovernih i treće po značaju molitveno mesto zadesila je velika nesreća. Franački hrišćani osvojili su grad i najužasnije ga oskrnavili. Sva živa bića pobili su mačem i kopljem, izuzev gradskih Jevreja, koje su spalili u sinagogi. Toliko je krvi teklo ulicama da je ponegde dopirala iznad članaka. Nikada više neće se dogoditi sličan pokolj u ovom ratničkom delu sveta.

Franci su pretvorili Kupolu na steni i Al Aksu u svoje molitvene hramove. A ubrzo će hrišćanski kralj Jerusalima Boduen II,

prepustiti Al Aksu najstrašnijim neprijateljima pravovernih, vitezovima templarima, da im tu bude sedište i štale za konje.

Jedan čovek je položio svetu zakletvu da će povratiti Al Kuds, sveti grad koji nevernici nazivaju Jerusalim. U hrišćanskom svetu i na našim jezicima on je poznat pod imenom Saladin.

I

U svetom mesecu žalosti muharemu, koji je tada počinjao u vreme kada je leto najvrelije, godine 575. nakon hidžre, koju su nevernici nazivali letom gospodnjim 1177, Bog je poslao najčudesnije spasenje najmilijem među pravovernima.

Jusuf i njegov brat Fahr jahali su spasavajući živote, a malo iza njih, kao zaštita od neprijateljskih strela, išao je emir* Musa. Progonioci, kojih je bilo šestorica, bili su im sve bliži i Jusuf je proklinjao svoju oholost koja ga je navela da poveruje da se ovako nešto nikada ne bi moglo desiti, pošto na celom svetu nema brzih konja od onih koje jašu on i njegovi pratioci. Međutim, ovaj sasušeni i kameniti predeo u dolini smrti i suše, zapadno od Mrtvog mora, bio je krajnje negostoljubiv. Zbog toga je bilo opasno jahati prebrzo, mada to kao da uopšte nije zanimalo njihove progonoce. Ako bi neki od njih i pao s konja, posledice ne bi bile tako teške kao kada bi se isto dogodilo nekom od progonjenih.

Jusuf je iznenada odlučio da naglo promene pravac ka zapadu i uzbrdo ka planinama, gde se nadao da će pronaći zaklon.

---

* U arapskim i turskim zemljama naziv za vojnog zapovednika ili visokog dostojanstvenika. (Prim. prev.)

Tri progonjena konjanika ubrzo su pratila jedan *vadi*, isušenu vododerinu, uspinjući se uz jednu strminu. Ali vadi se sužavao i produbljavao, pa su uskoro jahali kroz nešto nalik na izduženu činiju, kao da ih je Bog sprečavao u begu i usmeravao ka nekom određenom mestu. Pred njima se sada pružao samo jedan put, a on je vodio sve strmije uzbrdo i terao ih da se kreću sve sporije. A progonioci su se približavali i progonjeni uskoro neće biti predaleko od njihovih strela. Oni su već pričvrstili na leđima okrugle štitove okovane gvoždem.

Jusuf nije navikao da moli nekoga za život, ali se sada, primoran da jaše sve sporije zbog podmuklih stenovitih izbočina na dnu vadija, ipak prisetio jednog ajeta iz reči Božjih i izrecitovao ga zadihano i suvih usana:

Onaj koji je stvorio život i smrt kako bi vas stavio na iskušenje i naveo vas da pokažete koji je od vas po svojim postupcima najbolji. On je Svemogućí. Onaj koji uvek oprašta.

A Bog je zaista stavio svog voljenog Jusufa na iskušenje i pokazao mu, najpre kao neko priviđenje u svetlosti zalazećeg sunca, a potom sa zastrašujućom jasnoćom, najužasniji prizor koji bi pravoverni mogao da ugleda u ovom teškom položaju progonjenog.

Ispred njih, iz gornjeg dela vadija, pojavio se vitez templar s kopljem oborenim kao za napad, a sledio ga je njegov *seržant*.* Ova dva dušmana svega što živi i svega što je dobro, jahala su tako brzo da su im se ogrtači vijorili pozadi poput velikih zmajevih krila, i približavali su se kao pustinjski džini.**

Jusuf je naglo zaustavio konja i spetljao se oko štita, koji je sada morao da skine s leđa i stavi ispred sebe kako bi dočekao nevernikovo koplje. Nije osećao strah, pre hladno uzbudjenje koje je nagoveštavalo blizinu smrti, i usmerio je konja ka

* Štitonoša templarskog viteza. (Prim. prev.)

** Džin – pustinjski duh iz arapske mitologije. (Prim. prev.)

strmom zidu vadija kako bi smanjio površinu za pogodak i iskrenuo se u odnosu na neprijateljsko koplje.

Ali tada je templar, koji je sada bio udaljen tek nekoliko udisaja, podigao koplje i štitom mahnuo u stranu dajući znak Jusufu i drugim pravovernima da treba samo da mu se uklone s puta. Tako su i učinili i već u sledećem trenutku dva su templara protutnjala pored, zbacivši ogrtače koji su lepršajući pali u prašinu iza njih.

Jusuf je brzo znacima izdao naređenje svojim pratiocima, i oni su se zbog proklizavanja konjskih kopita s mukom uspen-trali strmim obronkom vadija i došli do mesta s kog se pružao dobar vidik. Tu je Jusuf okrenuo konja i zastao, jer je želeo da shvati kakva se Božja namera krije u svemu ovome.

Ostala dvojica su radije želela da iskoriste priliku i udalje se dok se templari i razbojnici ne obračunaju kako znaju i umeju. Ali Jusuf je brzim i ljutitim pokretom ruke prekinuo raspravu, pošto je zaista hteo da vidi šta će se sada dogoditi. Nikada nije bio tako blizu nekog templara, tih zlih demona, i snažno je osećao, kao da ga je savetovao Božji glas, da mora da vidi ono što će se dogoditi i da ga ni zdrav razum ne sme sprečiti u tome. Jer ako bi postupio po zdravom razumu, trebalo bi da jaše i dalje prema Al Arišu, dokle god dnevno svetlo to bude dopuštalo i dok se ne spusti tama i zakloni ih svojim plaštom. Međutim, ono što je sada gledao, nikada neće zaboraviti.

Šestorica razbojnika nisu imala izbora kada su uvidela da će sada, umesto da nastave da gone tri bogataša, morati da ukrste koplja s dvojicom templara. Vadi je bio pretesan da bi mogli da zastanu, okrenu se i povuku pre nego što ih Franci sustignu. Nakon kraćeg oklevanja učinili su jedino što se moglo učiniti, pregrupisali su se, te su sada jahali po dvojica, i podboli konje kako ih napad ne bi zatekao dok stoje.

Templar odeven u belo, koji je jahao ispred svog seržanta, najpre je izveo lažni napad na desnog od prva dva razbojnika,

a kada je ovaj podigao štit kako bi dočekaao strašni udar koplja – Jusuf je stigao da se zapita shvata li razbojnik šta ga sada čeka – templar je preusmerio konja brzim pokretom, takoreći neizvodljivim na ovako teškoj podlozi, a onda je, krećući se pod drugačijim uglom, proterao koplje pravo kroz štit i telo levog razbojnika, ispuštajući ga iz ruke kako ga ne bi izbacilo iz sedla. Upravo se tada seržant približio zbunjenom desnom razbojniku, koji se zgrčio iza svog štita u iščekivanju udarca do koga nije došlo i koji je sada pogledao preko štita samo da bi ga s neočekivane strane koplje drugog neprijatelja pogodilo u lice.

Templar odeven u belo s groznim crvenim krstom sada se suočio sa sledeća dva neprijatelja u jednom prolazu koji je bio tako uzan da su u njega jedva mogla uporedo da stanu tri konja. Izvukao je mač i u prvi mah se činilo da namerava da napadne jureći pravo, što ne bi bilo pametno pošto mu se oružje nalazilo samo s jedne strane. Ali on je iznenada izvio svog lepog konja, prljavobelog pastuva u punoj snazi, i zamahnuo unazad ka jednom od razbojnika, koga je udarac izbacio iz sedla.

Drugi razbojnik je tada uočio zgodnu priliku jer mu se neprijatelj približio postrance, gotovo okrenut leđima, s mačem u pogrešnoj ruci i predaleko da bi mogao da ga njime ugrozi. Uopšte nije stigao da shvati da je templar ispustio štit i prebacio mač u levu ruku. I tako je razbojnik, kada se ispružio kako bi zadao udarac sabljom, izložio vrat i glavu neprijatelju, koji ga je pogodio s pogrešne strane.

„Ako u glavi i može da ostane neka misao u trenutku smrti, makar i na tren, ova je glava pala na zemlju sasvim zbunjena“, rekao je Fahr zatečeno. Sada je ova predstava zaokupila i njegovu pažnju i želeo je da gleda dalje.

Preostala dva razbojnika iskoristila su trenutak u kome je templar odeven u belo usporio nakon što je ubio drugog razbojnika. Okrenuli su konje i dali se u beg niz vadi.

Seržant odeven u crno prišao je grešnom psu koga je templarev konj oborio na zemlju. Sjahao je, mirno jednom rukom uzeo uzde razbojnikovog konja i pometenom razbojniku, koji se teturao sasvim prekriven modricama, drugom rukom zario mač u grlo, upravo na mestu gde se završavala kožna verižnjača prekrivena čeličnom krljušti. Nakon toga nije načinio nikakav pokret koji bi ukazivao na to da želi da pođe za svojim gospodarom, koji je sada ubrzavao jureći preostala dva razbojnika. Umesto toga, vezao je uzde oko prednjih nogu konja koga je upravo zarobio i oprezno se uputio ka preostalim konjima bez jahača, kojima je, kako se činilo, nešto govorio da bi ih umirio. Izgledalo je kao da se uopšte ne brine za svog gospodara za kojim je trebalo da jaše kako bi ga štitio, već mu je bilo važnije da sakupi neprijateljske konje. Bio je to zaista veoma neobičan prizor.

„Onaj tamo“, rekao je emir Musa i pokazao ka templaru odevenom u belo, koji je daleko dole u vadiju nestajao s vidika trojice pravovernih, „onaj tamo koga vidiš dole, gospodaru, jeste Al Guti.“

„Al Guti?“, začudio se Jusuf. „Izgovaraš njegovo ime kao da bi trebalo da znam za njega. Ali ne znam ga. Ko je Al Guti?“

„Al Guti je jedan od onih za koje bi trebalo da znaš, gospodaru“, odgovorio je emir Musa ozbiljno. „Njega nam je sam Bog poslao zbog naših grehova, on je jedan od onih đavola sa crvenim krstom koji ponekad jaše s turskom konjicom, a ponekad i s njihovim teško oklopljenim vitezovima. Sada, kao što vidiš, jaše arapskog pastuva kao turski laki konjanik, a ipak nosi koplje i mač kao da je na nekom od onih tromih i teških franačkih konja. On je, inače, templarski emir u Gazi.“

„Al Guti, Al Guti“, zamišljeno je promrmljao Jusuf. „Njega želim da sretnem. Sačekaćemo ovde!“

Druga dvojica su ga užasnuto pogledala, ali su odmah shvatile da je već doneo odluku, te je stoga bilo kakva primedba bila besmislena.

Dok su tri saracenska konjanika čekala gore na ivici vadija, videla su kako je templarev seržant naizgled bez poteškoća, kao da se bavi bilo kojim svakodnevnim poslom, sakupio konje četvorice poginulih, privezao ih zajedno, a zatim prionuo na odvlačenje i premeštanje leševa razbojnika, koje je s velikim naporom, iako je izgledao kao veoma snažan čovek, podizao na konje i vezivao ih za njih.

Templar, kao i dvojica preostalih razbojnika, donedavno progionoci a sada i sami progonjeni, više nisu bili na vidiku.

„Mudro“, promrmljao je Fahr kao za sebe, „to je mudro. On vezuje svakog čoveka za njegovog konja kako bi ih umirio uprkos krvoproliću. Očigledno ima nameru da povede konje sa sobom.“

„Da, to su zaista veoma dobri konji“, složio se Jusuf. „Jedino ne razumem kako ovi lupeži imaju konje koji bi pristajali nekom kralju. Njihovi konji nimalo ne zaostaju za našim.“

„Pa i više od toga. Na kraju su počeli da nas pristizū“, pri-
metio je emir Musa, koji nikad nije oklevao da svom gospodaru iskreno kaže šta misli. „Ali, nismo li već videli ono što smo želeli da vidimo? Zar sada ipak ne bi bilo najpametnije da odjašemo u mrak pre nego što se Al Guti vrati?“

„Jesi li sasvim siguran da će se vratiti?“, upitao je Jusuf veselo.

„Da, gospodaru, vratiće se“, odgovorio je emir Musa smrk-
nuto. „Podjednako sam siguran u to kao i onaj seržant tamo dole, koji nije ni pomislio da krene za svojim gospodarom kako bi mu pomogao protiv samo dvojice neprijatelja. Zar nisi video kako je Al Guti vratio mač u korice, uzeo luk i nategao ga dok je zaokretao za ugao tamo dole?“

„Imao je luk a templar je?“, iznenađeno je upitao Jusuf i izvio tanke obrve.

„Baš tako, gospodaru“, odgovorio je emir Musa potvrđujući glavom. „On je, kao što sam rekao, laki konjanik, ponekad jaše

s lakom opremom i gađa strelom iz sedla kao Turčin, samo iz većeg luka. Mnogo je pravovernih poginulo od njegovih strela. Ipak ću biti tako drzak da predložim, gospodaru...“

„Ne!“, prekinuo ga je Jusuf. „Čekaćemo ovde. Želim da se sretnem s njim. Mi smo trenutno u primirju s templarima i želim da mu zahvalim. Dugujem mu zahvalnost, a mrsko mi je i da pomislim da budem dužan jednom templaru!“

Druga dvojica su uvidela da nema svrhe dalje se protiviti. Ali nisu bili dobre volje i razgovor je zamro.

Neko vreme su sedeli u tišini, nagnuti napred, oslonjeni rukom o sedlo, i posmatrali seržanta koji je sad već završio posao oko leševa i konja. Počeo je da sakuplja oružje, kao i ogrtače koje su on i njegov gospodar zbacili pre napada. Nakon nekoliko trenutaka pojavio se s odrubljenom glavom u jednoj ruci i kratko se činilo kao da razmišlja kako da i nju uključi u tovar. Najzad je svukao ogrtač s jednog razbojnika, umotao glavu i napravio zavežljaj koji je privezao za jabuku sedla pokraj tela kome je nedostajala glava.

Naposletku je seržant završio sve svoje poslove, proverio je stoje li svi zavežljaji dobro, a zatim se popeo u sedlo i počeo polako da vuče karavan od vezanih konja prolazeći pored tri Saracena.

Jusuf je učtivo pozdravio seržanta na franačkom jeziku i širokim pokretom ruku. Seržant je uzvratilo nesigurnim osme-
hom, ali nisu čuli šta im je odgovorio.

Počelo je da se smrkava, sunce se već spustilo iza visokih planina na zapadu, a u dolini se više nije video plavi odblesak slanog mora. Kao da su osetili nestrpljenje svojih gospodara, konji su sada zamahivali glavama i povremeno rzali i sami želeći da odu odatle pre nego što bude prekasno.

Ali onda su ispod ugledali templara odevnog u belo kako im se približava jašući kroz vadi. Vodio je dva konja s dva mrtva

čoveka prebačena preko sedla. Nije žurio, jahao je pognute glave i kao utonuo u molitvu, iako je, po svemu sudeći, posmatrao tlo puno kamenja i rupa kako bi izabrao pravi put. Činilo se da nije primetio tri konjanika koja su čekala na njega, mada su se, s mesta na kome se on nalazio, sigurno jasno mogli videti kao obrisi naspram svetlog dela večernjeg neba.

Kada je došao do njih, podigao je pogled i zaustavio konja ne rekavši ni reč.

Jusuf je bio potpuno zapanjen, gotovo zanemeeo, pošto se ono što je sada gledao uopšte nije slagalo s onim što je video tek nekoliko trenutaka ranije. Taj đavolov demon koji se očigledno zove Al Guti zračio je smirenošću. Kacigu je okačio o lanac preko ramena, a kratka svetla kosa i oštra neuredna brada iste boje uistinu su uokvirivale lice demona s očima koje nisu mogle biti plavljje. Ispred je stajao čovek koji je maločas ubio trojicu ili četvoricu drugih ljudi, Jusuf od uzbuđenja nije mogao tačno da se priseti koliko ih je bilo iako se obično sećao svega što bi video tokom borbe. Video je već mnoge posle izvojevanje pobede, pošto su ubijali i pobedili, ali nikada nekoga ko je u tom času izgledao kao da se vraća s dnevnog posla, kao da je požnjeo žito u polju ili šećernu trsku u močvari, mirne savesti kakva može biti zaista samo nakon dobro obavljenog zadatka. Plave oči nisu izgledale kao oči demona.

„Mi tebe čekali... mi tebi zahvaliti...“, rekao je Jusuf na manjkavom franačkom jeziku koji se nadao da će njegov sago-vornik razumeti.

Čovek koji se na jeziku pravovernih zvao Al Guti ispitivački je gledao Jusufa, a zatim mu je lice polako ozario osmeh, kao da je pretraživao po svom pamćenju i pronašao ono što je tražio, zbog čega su emir Musa i Fahr, ali ne i sam Jusuf, oprezno, gotovo nesvesno posegnuli rukom ka oružju okačenom o sedlo. Templar je sasvim jasno video te ruke na putu ka sabljama, koje

su sada izgledale kao da razmišljaju potpuno samostalno. Zatim je podigao pogled ka trojici koja su stajala na padini, pogledao je Jusufa pravo u oči i odgovorio mu na Božjem jeziku:

„U ime milostivog Boga, mi sada nismo neprijatelji i ne želim da se borim protiv vas. Setite se sledećih reči iz vaše knjige, reči koje je sam Prorok, mir neka je s njim, izgovorio: *Nemojte oduzeti drugome život – Bog ga je proglasio svetim – osim s pravednim ciljem*. Vi i ja nemamo nikakav sličan pravedan cilj, jer sada među nama vlada primirje.“

Templar im je uputio još širi osmeh, kao da želi da ih zasmee; on je u potpunosti bio svestan kakav će utisak ostaviti na neprijatelje to što im se obratio na svetom jeziku Kurana. Ali je Jusuf, koji je sada uvideo da mora brzo da misli i preuzme vlast nad situacijom, odgovorio templaru nakon kratkog oklevanja:

„Putevi svemogućeg Boga uistinu jesu nedokučivi“ – na šta je templar klimnuo glavom kao da su mu te reči naročito poznate – „i jedino On može znati zbog čega nam je poslao neprijatelja da nas spase. Ali ja ti dugujem zahvalnost, viteže od crvenog krsta, i želim da ti dam deo onoga čega se ovi prokletnici koji su krenuli na nas nikada neće dočepati. Dajem ti sada sto dinara u zlatu i oni ti po pravu pripadaju za ono što si učinio pred našim očima!“

Jusuf je smatrao da je govorio kao kralj, i to kao veoma darežljiv kralj, kakvi bi kraljevi i trebalo da budu. Ali na njegovu preneraženost, kao i njegovog brata i emira Muse, templar je isprva odgovorio samo smehom, potpuno iskrenim i bez poruge.

„U ime milostivog Boga, ti govoriš s dobrom namerom, ali i iz neznanja“, odgovorio je templar. „Ja ne mogu ništa primiti od tebe. Učinio sam ono što bih morao da učinim i da ti nisi bio tu. Kao prvo, ja ne posedujem ništa i ništa ne mogu da primim. Kao drugo, ti bi, ako zanemarimo ovaj moj zavet, poklonio sto dinara vitezovima templarima. A, oprost mi, moj nepoznati

neprijatelju ili prijatelju, mislim da bi ti bilo teško da taj poklon objasniš svom Proroku!“

Izgovarajući ove reči, templar je dograbio uzde, krajičkom oka pogledao u pravcu dva konja i dva leša koja je vodio sa sobom, podbo svog arapskog konja i podigao desnu ruku sa stisnutom pesnicom kao znak kojim se pozdravljaju bezbožni templari. Izgledao je kao da ga ova situacija veoma zabavlja.

„Čekaj!“, rekao je Jusuf tako brzo da su mu reči izletele pre nego što je stigao da razmisli. „Onda, umesto toga, pozivam tebe i tvog seržanta da s nama podelite večernji obed!“

Templar je zaustavio konja i pogledao Jusufa kao da se premišlja.

„Prihvatam tvoj poziv, moj nepoznati neprijatelj ili prijatelj“, odgovorio je templar polako, „ali samo pod uslovom da mi daš reč da nijedan od vas trojice nema nameru da potegne oružje na mene ili mog seržanta sve dok smo zajedno.“

„Imaš moju reč, tako mi istinitog Boga i Njegovog proroka“, brzo odgovori Jusuf. „Mogu li ja dobiti tvoju reč?“

„Da, imaš moju reč, tako mi istinitog Boga, Njegovog Sina i presvete Deve“, odgovorio je templar podjednako brzo. „Ako odjašete dva prsta južno od one tačke gde sunce zalazi iza planina, doći ćete do jednog potoka. Pratite ga u pravcu severozapada i stići ćete do niskog drveća pokraj koga ima vode. Tu se zaustavite da prenoćite. Mi ćemo biti nešto dalje ka zapadu, pored iste vode koja vodi do vas, samo uzvodno. Ali nećemo je zagaditi. Uskoro će biti veče i čas za molitvu, i vašu i našu. Ali kada potom po mraku dođemo do vas, ići ćemo tako da nas čujete, a ne u tišini kao neko sa zlim namerama.“

Templar je podbo konja, ponovo ih pozdravio, pokrenuo svoj mali karavan i odjahao u suton ne osvrćući se.

Trojica pravovernih dugo su gledala za njim, i nijedan se nije pomakao niti išta rekao. Konji su im nestrpljivo rzali, ali Jusuf beše utonuo u misli.

„Ti si mi brat i ništa što učiniš ili kažeš ne bi trebalo da me iznenadi posle svih ovih godina“, rekao je Fahr. „Ipak, ovo što si upravo učinio iznenadilo me je više od svega. Templar! I to baš onaj kog zovu Al Guti!“

„Fahre, mili moj brate“, odgovorio je Jusuf dok je lakim pokretom okretao konja kako bi ga usmerio na put koji mu je pokazao neprijatelj, „čovek mora upoznati svog neprijatelja, zar nismo često razgovarali o tome? A kog bi neprijatelja onda bilo najbolje upoznati, ako ne najužasnijeg među njima? Bog nam je pružio zlatnu priliku, ne odbijmo ovakav dar.“

„Ali, možemo li se osloniti na reč takvog čoveka?“, prigovorio je Fahr nakon što su neko vreme jahali bez reči.

„Pa, u stvari, možemo“, promrmljao je emir Musa. „Neprijatelj ima mnogo lica, poznatih i nepoznatih. Ali u reč ovog čoveka možemo se pouzdati kao i u reč tvog brata.“

Jahali su po neprijateljevim uputstvima i ubrzo naišli na potočić sa svežom hladnom vodom, gde su se zaustavili i pustili konje da se napoje. Zatim su produžili uz potok i, baš kao što im je templar i rekao, stigli na zaravan gde se potok širio i pretvarao u baru oko koje je raslo nisko drveće i žbunje i gde je bilo nešto malo trave za konje. Skinuli su sedla i tovar s konja, a zatim im vezali prednje noge kako bi ostali pokraj vode i da ne bi tražili ispašu negde dalje, gde je ionako nema. Potom su se, kako pravila nalažu, temeljno oprali pre molitve.

Čim se na plavom letnjem noćnom nebu ukazao svetli mesečev srp, izgovorili su molitve u znak žalosti za poginulima i zahvalnosti što im je Bog u svojoj bezgraničnoj milosti poslao najstrašnijeg među neprijateljima da ih spase.

Posle molitve su pričali upravo o ovome, a Jusuf je smatrao da je Bog time na gotovo šaljiv način pokazao svoju svemoć, za Njega ništa nije nemoguće, pa čak ni da pošalje templara da spase baš njih koji će, naposletku, odneti pobedu nad svim templarima.

U tu zamisao je Jusuf ubeđivao i sebe i sve druge. Franci* su dolazili i odlazili iz Svetog grada, ponekad brojni poput skakavaca, a ponekad u nevelikom broju. Godinu za godinom dolazile su nove vojskovođe iz franačkih zemalja, pljačkale i pobeđivale ili bivale poražene i ginule, a ako bi pobeđile, brzo su se vraćale kući sa svojim teškim tovarima.

Ali neki Franci nikada nisu odlazili kući, i oni su bili istovremeno najbolji i najgori. Najbolji zbog toga što nisu pustošili zabave radi, i zbog toga što su s njima mogli da razgovaraju i zaključuju ugovore o trgovini i sporazume o primirju. Međutim, bili su i najgori zato što su neki od njih tako strašni protivnici u ratu. A najstrašniji od svih bila su ona dva prokleta ratnička monaška reda, templarski red i red jovanovaca. Onaj ko želi da očisti zemlju od neprijatelja, onaj ko želi da povрати Al Aksu i Kupolu na steni u svetom Božjem gradu, na kraju mora pobeđiti i templare i jovanovce. Nema drugog izlaza.

Ali, činilo se da je baš te proklete vernike nemoguće pobeđiti. Borili su se bez straha, uvereni da će otići u raj ako umru u borbi. Nikada se nisu predavali jer je njihov *Pravilnik* zabranjivao otkup zarobljene braće. Uhvaćeni vitez jovanovac ili templar bio bi bezvredan zarobljenik koga su mogli pustiti na slobodu ili ubiti. I zato su ih uvek ubijali.

Jedno jednostavno pravilo je govorilo da ako se petnaestorica pravovernih sretne u ravnici s petoricom templara, preživeće svi ili nijedan. Ako bi petnaestorica pravovernih napala petoricu nevernika, nijedan od pravovernih ne bi izvukao živu glavu. Da bi bili sigurni u takvom napadu, moralo bi da ih bude četiri puta više a da ipak budu spremni na veoma velike gubitke. S običnim Francima nije bilo tako, njih je bilo moguće pobeđiti čak i s malobrojnom silom na strani pravovernih.

Dok su Fahr i emir Musa prikupljali gorivo za vatru, Jusuf je ležao s rukama ispod glave i gledao gore ka nebu na kome se

* Naziv koji su Arapi upotrebljavali za sve krstaše u Svetoj zemlji. (Prim. prev.)

palilo sve više zvezda. Razmišljao je o svojim najgorim neprijateljima. Mislio je o onome što je video neposredno pred zalazak sunca. Taj čovek, koga zovu Al Guti, ima konja dostojnog jednog kralja, konja koji izgleda kao da misli isto što i njegov gospodar, koji izvršava naređenja i pre nego što mu se da znak da nešto uradi.

To nije bila vradžbina, Jusuf je uvek odbacivao takva objašnjenja. Tajna je jednostavno bila u tome da su se taj čovek i taj konj borili i vežbali zajedno tokom mnogo godina, i to su činili s najvećom ozbiljnošću, a ne kao neku razbibrigu kojom se čovek bavi kada ne zna šta će sa sobom. Sličnih ljudi i konja bilo je među egipatskim mamelucima,* a mameluci se, naravno, nisu bavili ničim drugim osim vežbanjem dok ne postanu dovoljno uspešni i dobiju zapovedništvo i zemlju, slobodu i zlato u znak zahvalnosti za brojne i dobre godine ratne službe. To nije bilo nikakvo čudo niti čarolija, i čovek je, ne samo Bog, stvarao ovakve ljude. Pitanje je bilo jedino šta je presudno u ostvarivanju tog cilja.

Jusufov odgovor na ovo pitanje uvek je bio čista vera, to jest da će onaj ko u potpunosti i do kraja sledi Prorokove reči, mir neka je s njim, u džihadu, svetom ratu, postati i nepobediv ratnik. Nevolja je bila u tome što su se među mamelucima u Egiptu teško mogli pronaći najverniji muslimani; ovi Turci su obično bili manje ili više sujeverni, verovali su u duhove i sve-to kamenje i ispovedali čistu i istinsku veru samo na rečima.

U tom slučaju je još gore što su nevernici u stanju da stvore ljude kao što je Al Guti. Mora da Bog tako pokazuje da čovek sâm, slobodnom voljom, određuje svoj ovozemaljski životni cilj, i da će se tek kada sveti oganj razdvoji žito od kukolja pokazati ko je pravoveran a ko nevernik.

* Mameluci – islamizovani robovi-vojnici poreklom iz raznih zemalja u službi arapskih kalifa i sultana, ratovali su uglavnom u konjici. (Prim. prev.)

Ta misao je izazivala potištenost. Jer, ukoliko je Božja namera bila da pravoverni, ako uspeju da se ujedine u džihadu protiv nevernika, budu nagrađeni pobedom, zbog čega je onda stvorio neprijatelje koje je nemoguće pobediti u borbi čovek na čoveka? Možda da bi pokazao da se pravoverni zaista moraju ujediniti protiv neprijatelja, da pravoverni moraju prestati sa svim međusobnim borbama, jer bi, kada bi se ujediniili, bili deset ili stotinu puta brojniji od Franaka, koji bi tada bili osuđeni na propast, pa sve da su i svi do jednog templari.

Jusuf je ponovo u sećanje prizvao sliku Al Gutija, njegovog pastuva, njegove crne dobro podmazane i neoštećene konjske opreme, njegovog oružja i oklopa, i ništa od toga nije bilo lepo za oko već samo pogodno za rukovanje. Iz toga se moglo štošta naučiti. Svakako je mnogo ljudi umrlo na bojnom polju samo zato što nisu mogli odoleti da obuku na sebe novu, krutu zlatnu čipku preko oklopa, koja im je ometala pokrete u presudnom trenutku, pa je tako taština više od bilo čega drugog bila uzrok njihove smrti. Čovek mora da pamti i uči iz svega što vidi, jer kako bi inače bilo moguće pobediti đavolskog neprijatelja koji je zaposeo sveti Božji grad?

Vatra je već pucketala, a Fahr i emir Musa behu prostrli tkalinu od muslina i na nju poređali hranu koju su poneli, kao i pehare s vodom. Emir Musa je čučao i mleo zrna moke kako bi spravio crni beduinski napitak. Spustila se tama, a s njom je stiglo i osveženje, najpre kao rashlađujući povetarac koji se spuštao niz padine iz Al Halila, Avramovog grada. Ali uskoro će se svežina nakon vrelog dana pretvoriti u pravu hladnoću.

Pošto je vetar duvao sa zapada, Jusuf je osetio miris dvojice Franaka u istom trenutku kada ih je čuo kako dolaze kroz mrak. Bio je to zadah koji je podsećao na robove i bojište, i bez sumnje su neoprani dolazili na večeru, budući da su varvari kakvi jesu.

Kada je templar stupio u krug koji je obasjavala vatra, pravoverni su videli da ispred sebe nosi beli štit sa crvenim krstom

onako kako jedan gost ne bi trebalo da čini, i emir Musa je napravio nekoliko neodlučnih koraka ka svom sedlu, gde je spremio sve svoje oružje zajedno s opremom za konja. Ali Jusuf je brzo uhvatio njegov uznemireni pogled i bez reči odmahnuo glavom.

Templar se poklonio trojici domaćina redom, a seržant je nespretno podražavao svog gospodara. Potom je iznenadio trojicu pravovernih time što je podigao svoj beli štit s ogavnim krstom i pričvrstio ga, visoko koliko je mogao, na jedno nisko drvo u blizini. Kada je zatim prišao i otpasao mač kako bi seo tamo gde mu je Jusuf pokazao rukom, objasnio je da, koliko je njemu poznato, nema neprijateljski raspoloženih ljudi u blizini, ali što je sigurno – sigurno je. Templarski štit svakome ubije želju za borbom. Osim toga, velikodušno je ponudio da ga ostavi da visi tamo preko noći i uzme ga odande u zoru, kada za sve njih dođe vreme da idu dalje.

Kada su templar i njegov seržant seli kraj prostirke od muslimana i počeli da vade hranu iz svojih zavežljaja – urme, ovčetinu, hleb i ponešto od nečiste hrane – Jusuf više nije mogao da suzdržava smeh koji je dugo pokušavao da priguši. Svi ostali su začuđeno pogledali u njega, pošto niko nije primetio ništa smešno. Dvojica templara su izvila obrve, budući da su očigledno posumnjala da su oni predmet Jusufovog podsmeha.

Zato je, u želji da objasni svoj postupak, rekao kako nikada u životu nije ni pomislio da će mu jednog dana kao zaštita tokom noći poslužiti štit s najgorim znakom njegovih neprijatelja. Mada, s druge strane, to potvrđuje nešto u šta je oduvek veroval, a to je da Bogu u Njegovoj svemoći nije strano da se našali sa Svojom decom. Na tu su se misao svi osmehnuli.

Upravo u tom trenutku templar je primetio komad dimljenog mesa među hranom koju je njegov seržant izvadio iz zavežljaja, rekao je nešto grubo na franačkom jeziku i pokazao

svojim dugim oštrim bodežom. Seržant je pocrvenevši sklonio meso, a templar je slegnuo ramenima u znak izvinjenja, pošto je meso koje je za nekoga na ovome svetu nečisto za drugoga sasvim dobro.

Trojica pravovernih su sada shvatila da se među hranom nalazio komad svinjetine i da je zato ceo obed postao nečist. Jusuf ih je, međutim, brzo šapatom podsetio na reči Božje koje se odnose na slučajeve kada se čovek nađe u nuždi, da tada ne važe ista pravila kao u sopstvenoj kući, i tim objašnjenjem su svi bili zadovoljni.

Jusuf je blagoslovio obed u ime Milostivog i Samilosnog Boga, a templar ga je blagoslovio u ime Gospoda Isusa Hrista i Majke Božje, i niko od petorice ljudi nije pri tom ničim pokazao da se gnuša veroispovesti onog drugog.

Sada su počeli da nutkaju jedni druge hranom, i najzad je templar na Jusufovo navaljivanje uzeo komad ovčetine pečen u testu, presekao ga na dva dela svojim sivim, neukrašenim i, kako se moglo videti, zastrašujuće oštrim nožem, i jedan komad na vrhu bodeža dodao svom seržantu, koji ga je strpao u usta malo oklevajući.

Neko vreme su jeli u tišini. Pravoverni behu na svojoj strani izneli na trpezu pomenutu ovčetinu u testu, kao i seckane zelene pistače uvaljane u šećer i med. Nevernici su sada, kad je svinjetina nestala, na svojoj strani imali sušenu ovčetinu, urme i suv beli hleb.

„Želim nešto da te pitam, templaru“, rekao je Jusuf posle nekog vremena. Govorio je tiho i žustro, a oni koji su mu bili bliski znali su da tako čini posle dugog razmišljanja i kada želi da govori o nečem važnom.

„Ti si naš domaćin, prihvatili smo tvoj poziv i rado ćemo odgovoriti na tvoja pitanja, ali imaj na umu da je naša vera istinita, a ne tvoja“, odgovorio je templar s izrazom lica kao da se usuđuje da se našali i na račun same vere.

„Ti, naravno, razumeš šta ja o tome mislim, templaru, ali pređimo na moje pitanje. Ti si spasao nas, tvoje neprijatelje. Već sam priznao da je tako i zahvalio ti. Ali sada želim da znam zbog čega.“

„Mi nismo spasavali naše neprijatelje“, rekao je templar zamišljeno. „Dugo smo tragali za tom šestoricom razbojnika, nedelju dana smo ih pratili na odstojanju i čekali pravu priliku. Naš zadatak je bio da ubijemo njih, a ne da spasemo vas. Ali Bog je i vas zaklonio svojom zaštitničkom rukom, a ni ti ni ja ne znamo zašto.“

„A ti si baš Al Guti lično?“, bio je uporan Jusuf.

„Da, tako je“, rekao je templar. „Ja sam onaj koga nevernici na jeziku kojim sada govorimo zovu Al Guti, ali moje ime je Arn od Gotije, a moj zadatak je bio da oslobodim zemlju od ovih šest ništarija i ja sam ga ispunio. To je sve.“

„Ali zašto baš ti? Zar nisi ti templarski emir u vašem zamku u Gazi, čovek na visokom položaju? Zašto bi se čovek poput tebe bavio tako niskim zadatkom, koji je pri tome i opasan, da se uputiš u ove negostoljubive predele samo da bi ubijao razbojnike?“

„Zato što je naš red tako i nastao, mnogo pre nego što sam ja rođen“, odgovorio je templar. „U početku, kada su naši oslobodili Hristov grob, hodočasnici nisu imali nikakvu zaštitu na hodočašću do reke Jordan i onog mesta na kome je Jahija, kako ga vi zovete, nekada krstio Isusa Hrista. U to vreme su svi hodočasnici nosili svoju imovinu sa sobom, umesto da je ostavljaju na sigurnom kod nas, kao sada. Bili su lak plen za razbojnike. Tada je nastao naš red kako bi ih štitio. I danas je častan zadatak štititi hodočasnike i ubijati razbojnike. Dakle, to nije, kako ti misliš, nizak posao koji dajemo kome bilo, naprotiv, u tome je sama srž i poreklo našeg reda, i to je častan zadatak, kao što sam rekao. I Bog je uslišio naše molitve.“

„Imaš pravo“, zaključio je Jusuf s uzdahom. „Trebalo bi uvek da štitimo hodočasnike. Koliko bi samo lakši život bio ovde u

Palestini kada bismo svi radili tako! A u kojoj se od franačkih zemalja nalazi ta tvoja Gotija?“

„Ako ćemo pravo, ona se uopšte ne nalazi u nekoj od *franačkih* zemalja“, odgovorio je templar veselo s bleskom u očima kao da je sva njegova učtivost odjednom iščezla. „Gotija se nalazi daleko na severu od franačkih zemalja, na samom kraju sveta. Gotija je zemlja u kojoj gotovo pola godine mogu da hodam po vodi zbog toga što se voda stvrdne po oštroj hladnoći. A iz koje zemlje dolaziš ti, jer ne govoriš arapski kao da si iz Meke?“

„Rođen sam u Balbeku, ali sva trojica smo Kurdi“, odgovorio je Jusuf iznenađeno. „Ovo je moj brat Fahr, a ovo je moj... prijatelj Musa. Kako si i zašto naučio jezik pravovernih, jer takvi kao ti ne ostaju dugo u ropstvu?“

„To je tačno“, odgovorio je templar. „Ovakvi kao ja uopšte ne padaju u ropstvo, a siguran sam da znaš zbog čega. Ali ja živim u Palestini već deset godina, dakle, nisam ovde da bih pljačkom pribavio imovinu i vratio se kući za pola godine. I većina onih koji rade za nas templare govori arapski. Inače, moj seržant se zove Arman od Gaskonje, on je, takoreći, nov ovde i ne razume mnogo od ovoga što govorimo. On čuti zbog toga, a ne kao tvoji, zato što ne smeju da progovore pre nego što im ti dozvoliš.“

„Imaš oštro oko“, promrmljao je Jusuf porumenevši. „Ja sam najstariji, vidiš već i sede vlasi u mojoj bradi, i ja raspolažem porodičnim novcem. Mi smo trgovci i putujemo u Kairo jednim važnim poslom i... ja ne znam šta bi moj brat i moj prijatelj želeli da pitaju jednog neprijateljskog viteza. Mi smo svi miroljubivi ljudi.“

Templar je ispitivački pogledao Jusufa, ali neko vreme ništa nije odgovarao. Odugovlačio je jedući nekoliko badema umočenih u med, zatim je zastao, podigao jednu poslasticu naspram vatre i zaključio da takve đakonije sigurno dolaze iz Alepa.

Potom je privukao mešinu s vinom i ispio gutljaj ne pitajući ništa i ne zamolivši za izvinjenje, a onda ju je dodao svom seržantu. Zatim se zavalio, udobno se namestio, privukao svoj veliki debeli beli ogrtač sa zastrašujućim crvenim krstom i pogledao Jusufa kao da procenjuje protivnika u igri mica, ne baš kao neprijatelja, ali ipak kao nekog koga treba proceniti.

„Moj nepoznati prijatelju ili neprijatelju, kakve koristi imamo od neistina dok ovde zajedno sedimo i jedemo, a obojica smo dali reč da nećemo nađiti jedan drugom?“, rekao je naposletku. Govorio je veoma smireno i bez oštine u glasu. „Ti si ratnik kao i ja. Ako Bog tako želi, sledeći put ćemo se susresti na bojnom polju. Odeća te odaje, konji vas odaju, kao i oprema, a i mačevi naslonjeni na sedla tamo pozadi. Ti mačevi su iskovani u Damasku, nijedan od njih ne košta manje od pet stotina dinara u zlatu. Tvoj i moj mir ubrzo će biti završeni, primirje će se prekinuti, a ako ti još ne znaš za to, ubrzo ćeš saznati. Zato uživajmo u ovom neobičnom trenutku, jer čovek ne dobija često priliku da upozna svog neprijatelja. Ali nemojmo lagati jedni druge.“

Jusufa je obuzelo gotovo neodoljivo iskušenje da iskreno kaže templaru ko je. Ali, istina je da će primirje uskoro biti završeno, iako se to još nije moglo primetiti na bojnim poljima. A reč koju su dali da neće nađiti jedan drugom, a to je razlog zbog kog su uopšte i mogli zajedno da sede i jedu, važila je samo za ovo večer. Obojica su bili nalik jagnjetu koje obeduje u društvu lava.

„Imaš pravo, templaru“, rekao je najzad. „*Inšalah*, ako Bog tako želi, jednog ćemo se dana sresti na bojnom polju. Ali ja, kao i ti, smatram da čovek treba da upozna svoje neprijatelje, a izgleda da ti zaista poznaješ pravoverne više nego što mi poznamo nevernike. Sada dajem dozvolu mojima da ti se obrate.“

I Jusuf se zavalio, takođe se čvršće umotao u svoj ogrtač i dao znak bratu i emiru da imaju dozvolu da govore. Međutim,